

Rotterdamsche Courant" van 19 Juni 1926. Dr. Hol noemt de kwestie, in tegenstelling met anderen, „een gewichtige muzikaal-Hollandsche aangelegenheid“, en dringt op ernstig onderzoek aan. „Ware deze Open Brief op een bestuursvergadering nauwkeurig gelezen en overwogen, dan zou men onder den weinig diplomatischen stijl de oprechte belangstelling van den echt-Hollandschen musicus hebben gevoeld“. „De eer, het vraagstuk van Sweelincks betekenis voor ons thans levenden, weer aan de orde te hebben gesteld, komt den Zaandamschen orgel- en klavier-„Zwart toe“. Het behoeft niet gezegd, dat Dr. Hol's afwijkend oordeel in de betrokken kringen „veel opzien“ baarde, 't was een „gebeurtenis“... die echter, door algemeen verspreid intelligentie-gebrek, zonder gevolg bleef.

Geen interessante kwestie? Maar dan moet men nog even opletten:

Het heele land herinnert zich met spijt en schaamte het „hooge gillen“ der sopranen (en de nerveuze consternatie, die dit blijkbaar in het koor zelf teweeg bracht) toen, bij de huwelijksplechtigheid van onze Prinses in de Groote Kerk te 's-Gravenhage, door een koor den 138sten Psalm van Sweelinck ten gehoor werd gebracht, — ongeveer een kwart te hoog.

Inzake de Calvinisten:

Ten zesde was hij de eerste, die heeft aangetoond, dat: „Het orgel was in de 17e eeuw door onze calvinistische vaders tot contrabande geworden“, een fabeltje is, en „Na de Reformatie werd het voor de kunst (uitgenomen de schilderkunst) de dood in de pot“, een historische onwaarheid van den eersten rang moet worden genoemd, en die onafaanbaar, onvermoeibaar heeft gestreden voor de erkenning van het feit, dat er, in flagrante tegenstelling met wat hieromtrent gedoceerd werd en wordt, tijdens de Reformatie en nog lang daarna in het openbaar en huiselijk leven van Nederland een opgewekt muziekleven heeft geheerscht.

De groote zomertentoonstelling in Den Haag van '36, „Nederlandsch Muziekleven 1600—1800“¹⁾, kwam de juistheid van Zwarts zienswijze met een verpletterende hoeveelheid materiaal bevestigen! De Conservator van het Mus. Scheurleer, de heer D. J. Balfoort, zegt zelfs in zijn Inleiding tot den Catalogus: „Nergens ter wereld werden meer liederen gezongen dan juist bij ons“.

Een bijzonderheid, die ons blad interesseert, moge nog volgen:

Ten negende. Na eerst in het weekblad „De Reformatie“ op uitmuntende wijze, onder den titel „Oud-wijfsche fabelen“, een opstel van Dr. Bernet Kempers over de „Souterliedekens“ te hebben weergegeven, publiceerde hij in de lente van dit jaar in hetzelfde weekblad een reeks de aandacht trekkende artikelen, waarin het in '36 verschenen „Ons eigen volkslied“ van Dr. J. Pollmann, met name het hoofdstuk „Datheen's Psalmen“ nader bekeken werd. Zwart deed dit, omdat „sedert Dr. P.'s studie op onze markt geworpen is, nog geen enkel deel onzer pers, kerkelijk, wetenschappelijk, muzikaal, van welke kleur of tint — ook maar met één syllabe zich verzet heeft tegen de praemissen en conclusies, die „Ons eigen volkslied“ dorst verkondigen“. Hij levert dan een critiek zoo geducht, getuigend van zooveel kennis, dat zelfs de bestredene, Dr. J. Pollmann, hem „onder dankzegging voor Uw eerlijke en robuuste critiek“, moest schrijven: „Als mijn boek ooit een herdruk beleefd, zult U kunnen bemerken, dat het orgel-hoofdstuk aanmerkelijk is gewijzigd“. (Ons respect aan Dr. Pollmann, die in dit land vol domme pedanten een uitzonderlijk bewijs van juist begrip en juist gevoel gaf.)

Voor miskenning door dwazen was Zwart immuun. — „Men had er geen oog voor“, schrijft Mr. A. Bouman, orgel-expert, secretaris van den Klokken- en Orgelraad, in zijn herdenkingsartikel in „De Rotterdammer“, „dat hij de eenige in ons land was, die,

1) Wanneer zien wij die waardevolle „stukken ter overtuiging“ eens in Amsterdam?

na den dood van J. W. Enschedé, over orgel en orgelspel serieuze artikelen schreef“ — maar, wanneer hij, of de feiten voor welke erkenning hij streed, opzettelijke krenking ondervonden, trad hij met gepitste pen op het forum. Zijn goed humeur, ruim karakter, gelukkig gezinsleven, spontaan en waar muzikaal gemoed, hebben belet dat hij, door de geringe schatting en den haat dergenen, die hem hadden behoeven te erkennen, een zwartgallig menschenverachter werd.

Wij achten ons gelukkig, dezen man aan ons blad te hebben mogen zien werken, gelijk we ook verblijd zijn met de medewerking van den door Henriëtte Mooy nog geciteerden Mr. Bouman.

Hoe het zoo komt?

Dr. Chr. W. J. Teeuwen schrijft in „Geldersche Kerkbode“:

„Ja ziet U dominee“ zei de vriendelijke ouderling, die met den „dienstknegt van elders overgekomen“ nog een oogenblik in de consistoriekamer toefde om hem als 'torgelspel verstormde voor 't oog van heel de gemeente even „op te brengen“. „Ja ziet U dominee, ik zal het U maar zeggen, U moet niet schrikken als U straks een leeg kerk voor U ziet. De menschen zijn het hier zoo niet gewoon 's avonds te kerken“.

En toen de dienstknegt even pijnlijk verrast de wenkbrauwen optrok, kwam er vergoelijkend achter: „Ze blijven niet weg omdat U vanmorgen niet goed gepreekt zou hebben...“

„Neen broeder“ was het antwoord, ik begrijp het best. Heel de gemeente blijft weg juist omdat de preek van vanmorgen zoo goed was. Het Woord is zoo ingeslagen, dat men zijn ontroering nog niet te boven is“.

Toen weerklonk het belletje. De dominee werd „opgebracht“.

K. S.

Kuyper-Herdenkingsnummer.

Aan het in de week van 29 October a.s. te verschijnen Herdenkingsnummer wordt hard gewerkt; het nummer belooft ongemeen rijk van inhoud en breed van omvang te worden; als boekwerk zou het een 300-tal bladzijden beslaan!

Een attractie om nieuwe abonnees te werven!

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Groningen (vacature L. Oranje): S. Hoekstra te Naaldwijk en E. G. van Teylingen te IJmuiden-Oost.

Beroepen te:
Strijen: Cand. D. S. A. Hagenbeek, hulppred. te Groote Lindt.

Intrede te:
Voorburg: P. K. Keizer, Tekst: 1 Joh. 5:5 (6 Oct.).

Benoemd tot Hulpprediker te:
Deventer: Cand. J. N. van Krimpen te Hilversum.
Steenwijk: Cand. J. S. Greidanus te Tzum.

— Het adres van Cand. J. G. W. Terhaak, sedert 1 Juli hulpprediker te Bergambacht, is niet meer Utrecht, doch Bergambacht, C 175.

Afscheid van:

Theisinge: C. van Mourik. Tekst: Psalm 23:1.

Promotie Dr. H. J. Westerink.

Vrijdag 1 October j.l. promoveerde aan de Vrije siteit te Amsterdam tot doctor in de Heilige Godgeleerdheid Dr. H. J. Westerink, predikant bij de Geref. Kerk te Hoven (Utr.), op een dissertatie: „Het Koninkrijk Gods bij Paulus“.

Instituering Geref. Kerk.

Te Bilthoven is, tengevolge van de zeer sterke bevoorrading, een Geref. Kerk geïnstitueerd. Voorzitter van de Kerkeraad werd ouderling L. W. van Andel.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Na praeparatoir examen is door de Classis Grootegeref. Kerken beroepbaar gesteld de heer P. Westra, cand. te Gerkesklooster, die gaarne bereid is des Zondagskerken te dienen en eveneens gaarne voor beroeping, merking wil komen. Zijn adres is: P. Westra, Gerkesklooster, Buitenpost 11.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“

Beroepen te:

Zaandam: P. v. d. Vloed te Zandvoort.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK

Bedankt voor:

Boskoop: W. Heerma te Aalsmeer.
Dordrecht: M. W. Nieuwenhuys te Franeker.
Gouda: A. Dubois te Oud-Beijerland.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Intrede te:

Rilland-Bath: B. van Neerbos. Tekst: 1 Cor. 2:1 en 10:17.

Beroepen te:

Aagtekerke-Oostkapelle: P. Honkoop te 's-Gravenhage.
Rijssen: W. C. Lamain te Rotterdam-Zuid.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Almen-Harfen (toez.): Dr. C. L. Tuinstra te Terwisser.
Breukelen: G. F. D. Locher te Nijmegen en Elahuisen.
Doornspijk: J. Cuperus te 's-Graveland-Capelle.
Engelen (N.-Br.): Cand. A. N. Brouwer te Utrecht.
Hekelingen: Cand. A. Donker te Alphen a. d. Rijn.
Hellevoort: R. Bijlsma te Bexta.
Holwerde: M. A. Visser te Schraard.
Huizen: G. J. Koolhaas te Charlois.
Retrachement: W. G. v. d. Leeg te Kantens.
St. Annaland (toez.): A. de Leeuw te Willige Langer.
Vanwege de Indische Kerk: H. J. Kater te Drimmelen.

Aangenomen naar:

Asten: Cand. H. van Vliet te Rotterdam.
Hekelingen: Cand. A. Donker te Alphen a. d. Rijn.
Holwerde: M. A. Visser te Schraard.
Lathum en Bahr (toez.): Cand. E. Chr. Baart, hulppred. te Arnhem.
Loon op Zand: Cand. A. Vroegindewij te Waddinxveen.
Zegveld: Cand. A. J. Brinkman te Ooltgensplaat.

Bedankt voor:

Bleiswijk: P. Zijlstra te Noordeloos.
Hei- en Boicop, Eemnes-Binnen, Nederlangbroek, Polshuis en voor Wijngaarden: Cand. A. Vroegindewij te Waddinxveen.
Jutphaas: J. H. Ch. Israël te Zoelen.
Maasdam-Cillaarshoek: Cand. E. Chr. Baart, hulppred. te Arnhem.
Zuid-Beijerland (toez.) en voor Nieuwe Tonge: T. H. O. Brug te Gouda.

Intrede te:

Bennekom: J. G. van Ieperen. Tekst: 2 Cor. 5:20.
's-Heer Abtskerke: J. E. Drost. Tekst: Marc. 1:15.
Middelburg: J. van Woerden. Tekst: Matth. 7:13a.
Nieuw-Pekela: J. W. van Swigchum. Tekst: 1 Cor. 3:16.
Noordwijk: Cand. G. J. Gerrits. Tekst: 2 Cor. 4:5.
Poortvliet: Cand. v. d. Heuvel. Tekst: Luc. 13:20 en 14:15.
Ridderkerk: C. v. d. Boogert. Tekst: 2 Cor. 5:20.

Afscheid van:

Almen: Dr. J. H. Semmelink. Tekst: 1 Petr. 5:10 en 1 Petr. 5:12.
Renswoude: B. van Ginkeel. Tekst: 2 Petr. 3:8.

Heden verscheen:

Abraham Kuyper

EEN LEVENSSCHETS DOOR

Dr. J. C. RULLMANN

2e goedkoopste druk

UITGEGEVEN TER

HERDENKING VAN ZIJN

100sten GEBORTEDAG

265 Bladz. Met 35 illustraties en portretten.

Prijs slechts f 2.25.

Geb. f 2.90.

„Daarom is dit geen boek voor enkelen, maar voor heel ons volk. Inzonderheid voor de jongere generatie. Dit werk heeft blijvende betekenis. Het is een lust de illustraties te zien.“

„De Reformatie.“

„Een zakelijk en betrouwbaar boek als dit begroet ik als een aanwinst.“ Prof. Dr. W. J. Aalders in „Alg. Weekbl. v. Chr. en Cult.“

IN ELKEN BOEKHANDEL

J. H. Kok N.V. Kampen

KERKSPLITSING

een „geloofsstuk“ en geen „waagstuk“.

Geen praat langer maar daad.

DOOR

Ds. W. F. C. VAN HELSDINGEN

Prijs f 0.25.

Bij afname van 10 exx. f 0.20 per ex.

Voor kerken waarin dit onderwerp in bespreking is, is deze brochure van zeer groot belang! Terwijl voor alle grootere kerken de brochure zeer oriënterende voorlichting geeft.

Verkrijgbaar bij den boekhandel, en, na storting van het bedrag op postrekening no. 36000, bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp“

met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van P. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheel voldoende smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

BESTUREN, HOOFDEN EN ONDERWIZERS VAN CHRISTELIJKE SCHOLEN, die in dezen tijd op de hoogte willen blijven van wat er in de kringen van het Chr. onderwijs omgaat, vinden daartoe hun blad in het vrije schoolblad

„DE SCHOOL MET DEN BIJBEL“

WEEKBLAD VOOR HET CHRISTELIJK ONDERWIJS

Het blad, dat onder leiding staat van de redacteurs A. J. DREWS, en L. v. d. ZWEEP, telt de meest bevoegde medewerkers, o.a. voor wetenschappelijke zaken, en geeft een getrouw beeld van de stroomingen en feiten op het terrein van het Chr. L.O.

Men neme een proefabonnement voor een half jaar f 2.20, bij vooruitbetaling te storten op postrekening 36000, bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

WEET U

dat er een „Ver. van Organisten bij de Geref. Kerken“ bestaat, die o.a. ook onze Kerken van advies dient bij orgelbouw, -restauratie of 't benoemen van organisten?

KENT U

„Organist en Eredienst“, het maandblad, door deze vereniging uitgegeven, bevattende verschillende leerzame artikelen betreffende kerkzang, orgelspel enz., bovendien vaak voorzien van een muziekbijlage?

ZOUDT U

dat blad ook niet willen lezen? Het wordt U gratis toegezonden indien U donateur (min. f 2.50 p. j.) of begunstiger (min. f 1.—p. j.) van deze vereniging wordt.

Aanmelding en gratis proefnummers bij den Zek Secretaris: R. HUIZENGA, Bilderdijklaan 79, Rijswijk (Z.-H.).

Geen beter keus voor voorlezen

onderzochten of in den huiskring, dan uit:

TOEN WIJ NOG TENTEN WOOND

HERINNERINGEN UIT DE DAGEN VAN DEN SCHOOLSTRIJD

van de Heeren

G. VAN BLEEK, S. v. d. K. S. STERNBERG,

F. KALSBECK, J. v. d. BERGE, J. P. HEBLIJ, G. VAN ZEE, LAAR, T. v. d. KOOIJ

Ingeleid en gebundeld door

H. J. VAN WIJLEN

320 blz. - Prijs in flanen band

Wij hebben den prijs van alom geprezen boek op zeer laag gesteld, opdat niet ons ooit zou kunnen verwijld ik heb het niet willen doen omdat het te duur is. Want wij grepen, 't mocht in geen school en onderwijzers-bibliotheek breken.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Medewerker:
Bouman, R.
Galle, Kam.
Jasperse, L.
Linden, Zeis.
terdam, G.
Dr. G. K. S.
Wolfe, I.
hoven, Ama.
Mr J. A. d.

Alle stukken
Prof. Dr. K.

INHOUD: Hoofde
De grootheid va
(Ps. 8:6a.) —
afschied. Twee
Zelfonderzoek
houdt gij uw h
wetenschap en
Boek v. d. Weel
Opvoeding en
schouw. — Ker

INHOUD

Een vorig m
netische geda
besef, dat de
voor den aard
alle eeuwen d
lijke fundeeri
echter eerst p
(1832—1911) d
het kiemplas
geheel van e
invloed stam
was de eerste
of niet ook d
als de dierlijk
beterd konde
dan ook den
Dat deze laath
vlucht heeft
het feit, dat
Vries en Von
de reeds in H
erfelijkheidsw

Als een kon
dels ontdekk
gestorven wa
en spoorde d
zaamheid aan
zij te experit
zag men de
wetenschap v
leer is zoodoo
de huidige eu
Zooda geze
beweging in
den van Sir
zijn bekend
„Eugenics Ed
bekend organ
bevattelijke
gebied uiteen
De eugene
gegaan bereik
rika. *) Een
immigratie: a
der 19de eeu
jaren vóór d
lioen immigr
dat deze ins
op den duur
stelling der
Amerika me
kleurlingen,
Had in E.

1) Prof. Dr. E.
leer, rashygiëne
2) Deze en v
van Herwerder
blz. 349 e.v.